Romano van der Dussen

Twaalf jaar onschuldig in de cel

Mijn Spaanse nachtmerrie

Opgetekend door Edwin Winkels

Uitgeverij Brandt
Amsterdam 2016

Copyright © Romano van der Dussen en Edwin Winkels 2016
Omslag: Studio Jan de Boer
Omslagbeeld: Edwin Winkels
Typografie: ZetSpiegel, Best
NUR 402
ISBN/EAN: 978-94-92037-51-0

Inhoud

DEEL I 7
Op strandslippers de cel in

DEEL II 67
Vijftien jaar en acht maanden

DEEL III 93
Roepen in de woestijn

DEEL IV 133
Zoveel fouten op een rij

DEEL V 163
Op zoek naar het vergeten DNA

DEEL VI 199
Misschien is het fris buiten

DEEL I

Op strandslippers de cel in

We hebben wat vragen voor u

Het is niet meer zo bloedheet als het de hele zomer is geweest, maar het is nog steeds erg warm en ik begin me duizelig te voelen. Iedereen klaagt erover, de hittegolf waaraan maar geen einde lijkt te komen. Het is begin september, en nog steeds dertig graden. Augustus was de hel. Rond de veertig graden, wekenlang. 's Nachts koelde het bijna niet af, kon je niet slapen. Duizenden mensen in heel Spanje zijn overleden door de hitte, vooral oudjes. Ik voel me niet lekker. Misschien zijn het de biertjes, en die zon op mijn hoofd. Het laatste blikje drink ik maar niet op, dat is toch al hartstikke lauw. Ik moet weg hier, de zon uit. Het is ook al bijna drie uur. Om half elf was ik al hier op het strand in Fuengirola.

Ik sta op, het duizelt me nog meer. Ik trek mijn slippers aan, want het zand brandt. Aan de rand van het strand veeg ik het zand van mijn voeten. Ik prop de handdoek in het plastic tasje met een fles zonnebrand en dat ene blikje bier.

Veel mensen gaan weg. Het is etenstijd voor de Spanjaarden. De buitenlanders blijven liggen, de hele dag, die denken niet aan eten met die hitte. Het is wel iets rustiger geworden,

na het weekeinde. Voor de arbeiders, de bouwvakkers en de ambtenaren is de augustusvakantie voorbij. Maar de kinderen gaan nog niet naar school. Veel van hen zijn met hun opa en oma op het strand.

Het busstation is vijf minuten lopen. Het maakt niet uit hoe laat ik daar kom, elk half uur is er een bus naar Torremolinos. Ik loop een smal straatje in. Aan het einde ligt een klein overdekt winkelcentrum, daar is het iets koeler.

Er stopt een politiewagen voor me. Een Citroën Picasso, daar rijden ze allemaal in, die van de Policía Nacional. Twee agenten stappen uit. Ik wil doorlopen naar het winkelcentrum, maar eentje houdt me tegen.

'Bent u Romano van der Dussen?' vraagt hij in het Spaans. Romano is makkelijk voor hem. De rest niet. Hij spreekt mijn achternaam uit als 'Banderdoesen', zoals iedereen hier.

'Ja, dat ben ik. Waarom?'

'Kent u deze man?' De agent houdt een zwart-witte potloodtekening voor mijn gezicht. Ik zie het hoofd van een jonge man met veel krullend of golvend haar. Hij doet me een beetje denken aan een vriend van me. Een breed gezicht, hij lijkt niet onvriendelijk. Maar als de politie zo'n compositietekening heeft, zal hij wel iets hebben gedaan…

'Nee, nooit gezien.' Ik denk er nauwelijks over na. Ik wil weg, de hitte uit, de airco van de bus naar Torremolinos in.

'Zou u ons willen vergezellen?'

'Waarheen?'

'Naar het politiebureau.'

'Naar het bureau? Nee. Waarom?' Mijn Spaans is niet zo goed, maar dit soort woorden ken ik wel. *'Porqué?'*

'We hebben wat vragen voor u.' De andere agent kijkt vanaf een paar meter afstand toe, hij bemoeit zich er niet mee.

'Nou, vraag dan. Dat kan toch ook hier. *Aquí*.'

'Nee, dat kan hier niet. U moet mee. Op het bureau kunnen we u de vragen stellen.'

'Ik ga niet mee, ik ga naar huis.'

'Dan moet ik u helaas arresteren.'

Ik moet lachen. Arresteren. Ik schakel over naar het Engels. 'Waarom? Ik heb niets gedaan.'

'Dat hoort u ook op het bureau.'

Ik ben het gelul van de agent helemaal zat. Wat wil hij nou? Ik kom net van het strand, ik wil naar huis, naar Torremolinos. En nu word ik gearresteerd, hier in Fuengirola?

'Je kunt me hier je vragen stellen,' zeg ik. 'En je kunt me hier zeggen waarom ik gearresteerd word.'

'U gaat mij niet vertellen hoe ik mijn werk moet doen,' antwoordt hij.

Hij pakt me bij de arm. Dat had-ie niet moeten doen. *'No me toques!'* schreeuw ik. Je moet niet aan mij komen, zeker niet als ik een biertje op heb. Ik ruk me los, pak zijn arm beet en draai die een beetje om. Hij gilt, de aansteller.

De andere agent springt op me af en slaat me met zijn gummiknuppel. Nu word ik echt boos. Ik sta in mijn zwembroek en een T-shirt midden op straat, met alleen een plastic tasje in mijn handen, en ik word geslagen. Waar zijn ze mee bezig? Er komen twee motoragenten aanscheuren. De andere twee hebben inmiddels mijn armen vast, en met zijn vieren proberen ze me te overmeesteren. Ik zwiep mijn benen in de lucht en trap met mijn hiel hard op de motorkap van de auto. Dat is een flinke deuk.

Dan slagen ze erin me de handboeien om te doen, met mijn handen op mijn rug, en me naar de zijkant van de auto te slepen. Ze trekken een portier open en duwen me op de achter-

bank. Ze gooien de deur dicht. Ik probeer hem weer te openen, met mijn geboeide handen, maar het is zo'n portier dat je vanbinnen niet kunt openmaken, alsof er een kinderslot op zit. Ik word nog woester. Ik wil eruit. Ik zet me schrap tegen de rugleuning van de achterbank, en trap schreeuwend tegen het plexiglas dat me van de stoelen voorin scheidt. Het glas scheurt, maar ik krijg het niet helemaal kapot. De agenten stappen in en kijken me allebei aan; ze hebben een triomfantelijke lach om hun mond.

Je bent een vuile verkrachter

Het is een paar minuten rijden naar het politiebureau. Ik ken het, ik heb er weleens vaker gezeten. Maar ik ben nog nooit zo binnengebracht.

'Waarom ben ik hier? Ik heb niets gedaan!'

Ze zeggen niets en brengen me naar een kamer. Er staat een bureau met twee stoelen en een kast, verder niet veel. Ze zetten me op een van de stoelen aan het bureau. Eén agent komt tegenover me zitten, de anderen staan achter me.

'Waar was je in de nacht van 9 op 10 augustus, tussen vier uur 's nachts en zes uur 's morgens?' vraagt hij me.

De nacht van 9 augustus. Drie weken geleden. Moet ik dat weten? Ik weet niet eens wat voor dag dat was. Ik ga veel uit, maar altijd in Torremolinos of Benalmádena, de dag maakt niet zoveel uit. Twintig kilometer hiervandaan. Meestal na het werk, al doe ik nu niets meer overdag. Tot vorige week werkte ik laat in de middag en 's avonds in de ijssalon van Irene, een Duitse. Zij deed het overdag, ik nam het daarna over. Ik was verantwoordelijk voor de kas en voor de leiding. Er werkten twee of drie obers; het was namelijk niet alleen

een ijssalon, maar ook een cocktailbar. Na sluitingstijd haalde ik al het geld uit de kas en bracht het naar Irene. Ze vertrouwde me volledig. Maar eind augustus, na alle zomerdrukte, kon ze het niet meer aan. Ze was gescheiden en had de volledige voogdij over haar kind gekregen. Ze vond het te druk, dus ze sloot de zaak en zette hem te koop.

Vaak sprak ik na het werk met mijn Engelse vrienden af. Met Frank, of Marcus. Zijn moeder, Conny, heeft een appartement in Benalmádena. Ik kan er logeren als ik wil, wat ik in mijn eerste jaren hier dan ook vaak heb gedaan. En soms slaap ik weleens om de hoek, op het strand in Roca Chica. Maar normaal gesproken ga ik naar mijn appartement.

Waar was ik drie weken geleden? 'Wat voor een dag was dat?' vraag ik.

'Zaterdag,' zegt de agent. 'De nacht van zaterdag op zondag.'

Oké, dan denk ik het wel te weten. We hadden een feestje bij Conny thuis. We waren er met veel mensen. Frank was er, Marcus ook, en Conny zelf, en haar dochter. En wat andere bekenden van hen.

Dat zeg ik de agenten, dat ik op een feestje in Benalmádena was, niet in Fuengirola. 'Frank is deze week naar huis vertrokken, naar Engeland, maar ik heb zijn nummer, dus jullie kunnen hem bellen,' zeg ik. 'En dat van Conny heb ik ook.'

De agent begint tegen me te schreeuwen dat dat een leugen is. '*Mentira!*' Hij zegt dat getuigen me die nacht in Fuengirola hebben gezien. Die woorden begrijp ik nog wel, maar het kost me moeite. Hij praat snel, en met Andalusisch accent. Andalusiërs slikken allemaal letters in, dus als ze rap praten versta ik ze nauwelijks.

'Ik wil mijn consul bellen,' zeg ik. 'En ik wil een tolk. Ik versta jullie niet en ik kan me niet in het Spaans verdedigen. En ik wil ook een advocaat. Ik ben Nederlander, Europeaan, ik heb ook rechten hier.'

'Niks geen rechten,' schreeuwt de agent. 'Je bent in Spanje, niet in Nederland.' En hij stelt me weer precies dezelfde vraag: 'Waar was je in de nacht van zaterdag 9 op zondag 10 augustus?'

'Bel mijn vrienden! Ik was met hen.'

Hij geeft me een klap in mijn gezicht. Het verhoor is voorbij.

Ze brengen me naar beneden, naar het cellencomplex. Andere agenten wachten me op. Ze kijken me minachtend aan, eentje geeft me een stomp. Ik moet een cel in.

Een agent met een sleutelbos loopt achter me aan. 'Je bent een vuile verkrachter,' spuwt hij me in m'n gezicht.

'*Violador?*' Ik ken het woord. 'Ik ben geen verkrachter. Zit ik daarvoor hier?'

'Ja. Je houdt ervan om vrouwen te slaan. Je vriendin met een bierfles. En nu deze vrouwen. Verkrachten, slaan, beroven. *Tu comprendes?*'

Nee, ik begrijp er niets van. Ja, dat van die bierfles wel. Dat is zo'n twee jaar geleden. Martina heette ze. Ze was Belgische. Of is, maar ik heb haar al een tijd niet gezien. Ik leerde haar kennen toen ik in het Hilton op Schiphol werkte. Dat was een goede baan. Ik kwam door de screening heen door een beetje te liegen over mijn verleden. Ze gaven me een contract voor vijf jaar, dat krijg je niet zomaar. Ik ben zelfs eens medewerker van de maand geweest, toen stond ik in het Hiltonmagazine. Ik werkte bij de outside catering, als ober. Ben je een rijk persoon, dan organiseer je een feest in de tuin van je

grote villa, en bestel je catering van hoog niveau bij het Hilton. Er bleef altijd heel veel eten over, en dat smeten ze allemaal weg. Ik kon iedere keer wel wat mee naar huis nemen: biefstuk, entrecotes, salades… Ik hoefde nooit te koken.

Ik woonde in de Staatsliedenbuurt, dat was perfect. Via woningbouwvereniging De Hoeksteen. Die kocht vervallen complexen in achenebbisj-buurten op en verhuurde de afzonderlijke woningen voor weinig geld, als een soort antikraak. Voor driehonderd gulden had ik een woning in de Van de Hoopstraat.

Een goed huis, een goede baan. Het ging eindelijk lekker. Maar toen begon ik weer foute dingen te doen.

Ze zat veel ochtenden in de lobby van het Hilton, in een beetje hoerige kleding, en altijd met een glas witte wijn. Terwijl andere mensen nog aan het ontbijten waren. Dan weet je het wel. Martina was niet de enige prostituee daar. Ze had een kamer waar ze met de klanten heen kon en we maakten weleens een praatje. Op een gegeven moment zei ze: 'Ik heb die en die kamer. Als je klaar bent met werken, kun je wel even langskomen.'

Daar zei ik als jonge kerel natuurlijk geen nee tegen. Dus ben ik een keer naar boven gegaan. Zo is de relatie begonnen.

's Middags en 's avonds werkte ze op de Wallen. Voor honderdvijftig gulden huurde ze een raam. Alles wat ze daarboven verdiende was voor haar. En ze verdiende goed, ze zette veel geld opzij. Ze betaalde veel voor mij, ik had geen problemen met haar werk. Maar dan kwam ik weleens vrienden tegen in Amsterdam en die zeiden dan: 'Hé, Romano, ik ben gisteren bij je vriendin geweest…' Daar kon ik niet tegen. Dat zei ik dan ook tegen haar, dat ze het niet

met mijn vrienden moest doen, maar zij wist natuurlijk niet wie mijn vrienden waren.

Op een gegeven moment hield ik dat niet meer vol. En op het werk ging het ook fout. Ze verdachten me van sjoemelen met creditcards. En ik liep een blessure op door een val. Ik was ineens helemaal klaar met Nederland. Ik wilde naar Spanje, samen met haar. Ik had in de krant een advertentie gezien van café De Babbelaar in Torremolinos. De eigenaar was een Nederlander en hij zocht personeel. We spraken af in Amsterdam en hij bood me een baan aan voor de zomer, met huisvesting, maar na het gesprek belde hij me niet meer terug. Toen dacht ik: ik kan ook op eigen initiatief naar Spanje gaan en daar werk zoeken.

Martina ging mee. Ze huurde voor ons een appartement aan het Plaza de Andalucía in Torremolinos. Maar toen ging ze ook daar als prostituee werken. Dat was niet de afspraak, ze had gezegd dat ze zou stoppen. Ik had het nog kunnen accepteren als ze het altijd met een condoom zou doen met haar klanten, maar dat deed ze niet. Daar hadden we vaak ruzie over.

Een keertje liep het uit de hand, 's avonds op een terras. Ik was de ruzie zat en liep met mijn biertje naar buiten. Toen kwam zij ook naar buiten en maakte een hele scène daar, iedereen kon het zien. Ik zei dat ze moest kalmeren, maar dat deed ze niet. Schreeuwen, slaan… Toen sloeg ik dat bierflesje op haar hoofd kapot.

Mensen op het terras belden de politie, en we werden meegenomen. Zij werd naar de dokter gebracht, maar ze had niet echt wat: alleen een bult op haar hoofd, geen bloed of zelfs maar een schrammetje. Ze maakten foto's van me en namen vingerafdrukken af.

Toen ik dagen later voor de rechter moest verschijnen legde ik hem uit wat er gebeurd was… Ik vroeg hem hoe hij het zou vinden als zijn vrouw of vriendin hoer was. Dat zei ik een paar keer, *una puta*. En dat ze zonder een condoom niet alleen haar eigen leven op het spel zette, maar ook dat van mij. Maar dat gaf mij natuurlijk geen recht om haar met een bierflesje op het hoofd te slaan, dat erkende ik wel. Dat kwam door de drank; ik moet niet te veel drinken.

Martina kwam niet opdagen bij de rechter en ze had geen aanklacht ingediend, dus mocht ik gewoon vertrekken, na mijn handtekening ergens onder gezet te hebben. Geen vonnis, geen veroordeling, niets. De tolk zei nog tegen de rechter dat ik 'goed volk' was.

We zijn daarna nog een tijdje bij elkaar gebleven. Tot we naar België vlogen. Toen we op Zaventem landden werden we bij de paspoortcontrole door de politie aangehouden. Ik dacht direct: heeft ze me toch aangeklaagd? Heeft ze dat om een of andere reden in België gedaan? Maar de politie kwam alleen voor haar. Ze stond op de telex, er was een opsporingsbericht tegen haar uitgevaardigd… Ze had klanten bestolen.

Ze kwam in de gevangenis in de Begijnenstraat in Antwerpen terecht, daar heb ik haar een paar keer opgezocht. Ze kon voorwaardelijk vrijkomen, zei ze, want die diefstallen had ze allang geleden gepleegd, maar dan moest ze wel een vaste woon- en verblijfplaats hebben zodat de Belgische reclassering haar kon vinden. Ze vroeg me om een woning voor haar te huren. Ik heb erover nagedacht, maar besloot het niet te doen. Dan bleef ik aan haar vastzitten, en het was geen goede relatie voor me. Ze maakte me gek. Ik ben niet meer naar de gevangenis teruggegaan; na het tweede bezoek heb ik haar verlaten. Ik heb haar nooit meer teruggezien.

Verkrachter? Nee, nooit van mijn leven. 'Ik ben geen verkrachter,' zeg ik tegen de agent.

'Je hebt zelfs drie vrouwen verkracht. Hou je niet van de domme.'

Ik probeer rustig te blijven. Verkrachting. Dit kan niet waar zijn. Misschien willen ze me alleen maar provoceren. Maar waarvoor hebben ze me anders opgepakt?

De agent doet de traliedeur dicht, ze laten me alleen. Met de handboeien nog om, op de rug. Mijn armen doen pijn, ik voel mijn handen niet meer. Ik kan niet goed zitten of liggen. Het duizelt me weer.

Een uur geleden was ik nog op het strand. Nu zit ik hier, in mijn zwembroek. Niemand weet dat ik hier ben, en niemand zal me direct missen. Ik heb wel vrienden hier, maar die spreek ik ook niet dagelijks en ik heb hier geen familie of zo. Ik woon alleen, in een appartement in Torremolinos. Calle Montemar nummer 2. Frank is terug naar Brighton gegaan, na zijn vakantie. Ik had een relatie met zijn zus, Theresa. Die ging uit, maar met hem klikte het wel. Tijdens zijn vakantie trok ik bijna de hele dag en nacht met hem op. Niemand zal me nu missen als ik enkele dagen niet kom opdagen. Niemand zal zich om mij bekommeren. De politie kan met me doen wat ze wil.

Mijn ouders zullen me ook niet missen. Met Oud en Nieuw in 2001 bedelde ik bij papa weer eens om geld, toen ik even over was uit Spanje. Hij gaf me vierduizend gulden. Ik beloofde het terug te betalen. Hij zal wel gedacht hebben dat dat nooit zou gebeuren… Hij gaf me het geld omdat hij me waarschijnlijk liever in Spanje zag dan dichtbij, in Nederland. Mijn ouders hebben genoeg met me te stellen gehad.

Sinds die feestdagen in Oudkarspel heb ik ze niet meer ge-

zien, ik ben nu anderhalf jaar niet meer in Nederland geweest. Maar die vierduizend heb ik al terugbetaald.

Met dat geld kon ik dat appartement huren. En ik heb nog een uitkering van het GAK in Nederland. Ik ben ooit in het Hilton uitgegleden toen de vloer net was geboend. Een bedrijfsongeval, zei de verzekeringsarts. Ik had iets aan mijn enkel, waardoor ik een tijd niet kon lopen. Ik overdreef het een beetje, en toen werd ik tachtig procent arbeidsongeschikt verklaard en kreeg ik die uitkering. Dat kwam me goed uit, omdat ik toch weg moest.

Alles doet pijn. Ik begin te schreeuwen dat ze mijn handboeien af moeten doen. 'Mijn polsen doen pijn, ik voel mijn handen niet meer. Ik ben nu toch in de cel? Doe ze dan af!'

Pas na uren komt er een agent naar beneden. Hij doet de deur open. Hij zegt dat ik stil moet zijn. Dat ben ik niet. Ik ben woedend. Hij bepaalt niet wanneer ik stil moet zijn.

Hij trekt zijn knuppel en loopt naar binnen. 'Aha, nog steeds een grote mond? Wil je daarmee deze likken?' Hij houdt de knuppel voor mijn gezicht.

Drie andere agenten komen achter hem aan. Die trekken ook hun wapenstok. Ze beginnen te slaan, allemaal tegelijk. Op mijn armen, mijn bovenbenen, mijn rug, mijn nieren, mijn buik. Ze raken ook mijn hoofd en ik voel dat er bloed uit mijn mond en neus loopt.

Ik weet niet hoelang het duurt. Ineens zegt een van hen dat ze moeten stoppen. 'Vuile verkrachter,' sist een ander. Ze verlaten de cel en doen de deur weer op slot. Mijn handboeien heb ik nog steeds om.

Mama gelooft me

De volgende ochtend komen ze me weer halen. Opnieuw verhoor, in hetzelfde kamertje. De agent, het zal wel een commissaris zijn of zo, begint met dezelfde vraag als gister.

'Waar was je de nacht van 9 op 10 augustus?'

'Zonder tolk ga ik geen vragen meer beantwoorden. Mijn Spaans is niet goed.'

'Spreek je Engels? Er is op dit moment geen Nederlandse tolk beschikbaar.'

'Ja, Engels is goed.'

Na enkele minuten komt er een vrouw binnenlopen. Een politieagente. Zij kent een beetje Engels, zegt ze. Het klinkt slechter dan mijn Spaans, maar ik wil het toch zo doen, in het Engels. Met haar erbij zijn ze misschien minder agressief tegen me.

Ze herhaalt de vraag.

Ik weet het antwoord al; ik heb het zitten uitrekenen in de cel. Het was inderdaad de zaterdagnacht van het feest bij Conny thuis.

'Ik was met vrienden. We hadden een feestje, in Benalmá-